

לכיתות הנמוכות

סיפורו של אור בו השבע, אשר הצטנן ושוכב חולה. חומו עולה והוא שוקע בהזיות. הוא מתרומם עם מזרונו ומעופף אל מקומות שונים: אל ארץ קיץ ואל ארץ כפור. ההזיות ממחישות את הצמרמורת ואת החום הפוקדים חליפות את גופו החולה. כאשר הוא מתחיל להתגעגע אל ביתו הוא חוזר ומוצא את הוריו המודאגים ליד מיטתו.

הילד הקורא בספר פועל תוך כדי קריאה בו. בפעילותו הוא לומד להכיר את עצמו: טביעת ידו, משקלו, גובהו, שיניו, שערותיו, אפו, עיניו, ארצו, ביתו, בית ספרו, תחביביו, עיסוקים ועוד. בסוף הספר עמודים ריקים לכתיבת סיפור. הספר מלווה באיוריו הבהירים של ד"ר סוס.

ספר נוגע ללב, אנושי ומרתק, המספר על יונתן ואחיו המגיעים לארץ דמיונית ונקלעים להרפתקאות מסמרות שיער. מלך אכזר, מפלצת-דרקון, תככים, בגידה והצלה. הסיפור מסופר בגוף ראשון על-ידי צעיר האחים שהופך מילד פחדן ועלוב לגיבור אמיץ. הסיפור דן בבעיות מוסר כמו טוב ורע, אהבה ושנאה, חיים ומוות וחיים אחרי המוות.

הטיסה במזרון המעופף, כתבה: דבורה עומר, ציירה: מיכל ברגפרויזה, עם עובד 1984, 22 עמ', מנוקד.

הספר שלי על עצמי, כתב וצייר: דוקטור סוס, תרגמה: לאה גאור, כתר 1984, 64 עמ', מנוקד.

האחים לב ארי, כתבה: אסטריד לינדגרן, תרגמה: חנה קרגיז, צייר: אילון ויקלג, ספרית פועלים 1984, 199 עמ', מנוקד.

ספר שירים לקטנים על חיי ילדים ועל בעלי-חיים שונים.
הספר מלווה בציורים נעימים, מתאים להקראה לילדי הגן
ולקריאה עצמית של תלמידים צעירים.

שלדגיים על המים, כתב :
חנן שדמי, ציירה : חגית
שטרנשוס, הקיבוץ המ-
אוחד 1984, 28 עמ',
מנוקד.

ספר שירים לחגים ולעונות בסדר כרונולוגי של לוח השנה.
בשירים בא לידי ביטוי עולם מחשבותיו של הילד, מאווייו,
הווי אופייני של חגי ישראל ועונות השנה. לשון השירים
יום-יומית, מדוברת ומובנת לילד.

הג בלב, כתב : אלי רוזה,
צייר : אפי רון, מסדה
1984, 55 עמ', מנוקד.

מהדורה ראשונה של ספר שהתפרסם כולו בהמשכים ב"דבר
לילדים". אורי המכונה כדורי בשל משמניו, עובר הרפת-
קאות שונות ומנסה עיסוקים שונים. לפעמים הוא נכשל
אך בדרך כלל תושייתו מצילה אותו והוא לומר להסתדר.
רישומיו של אריה נבון בקוים פשוטים, ברורים ונעימים
לעין.

אורי כדורי, כתבה : לאה
גולדברג, צייר : אריה
נבון, ספרית פועלים
תשמ"ה, מנוקד.

שני סיפורי אהבה יוצאת דופן, אהבה בין עץ אורן ועץ
אקליפטוס ואהבה בין שני מטוסים. בנימין תמוז מספר
את סיפורי אהבתם תוך ערבוב מכוון של דמיון ומציאות,
הדברים אירעו לפני חמישים שנה, בשנות ילדותו בארץ
רחוקה כשהמספר-הילד מסייע ליצור קשר בין שני העצים.
הסיפור על המטוסים הוא גירסה מודרנית הומוריסטית
לסיפור אהבה.

איך נוצרו הכוכבים, כ-
תב : בנימין תמוז, ציירה:
רות צרפתי, הקיבוץ המ-
אוחד תשמ"ג, 28 עמ',
מנוקד.

מעשה בגמד שחי ביער-עד, סקרנותו מרובה והוא יוצא
להכיר עולם. הוא מגיע העירה, נפגש בחיי התרבות, אורון,
בתים, בני-אדם גבוהים, הוא נכנס ל"חנות חיות", פותח
את הכלובים, משחרר את בעלי-החיים הבורחים לחופש
וליער והוא שב ליער ולשלוותו. הסיפור כתוב בתרוזים,
התוכן פשוט, מובן ונעים לקריאה.

גמד ביער-עד, כתב : אבי
כץ, צייר : גל כרמי, מס-
דה 1984, מנוקד.

הרעיון המרכזי בספר הוא העדפת חיי הטבע על חיי
העיר.

לכיתות הבינוניות

הרפתקה דמיונית שעניינה התנגשות בין הטוב והרע. הנסיך כה בת ארצות המזרח נחטפת והנסיך השחור, לאחר הרפתקאות מרתקות, מצליח לשחררה. הנסיך השחור, הקוטל את הדרקון נוטל את הכתר כאמצעי לזכות בנסיכה ובמלכותה. הנסיך השחור, המייצג את הרע, הולך ומשתנה במהלך הסיפור.

הילדים יקראו את סיפור ההרפתקה בריתוק, והמבוגרים יבינו את המשמעות הפנימית של השתנות והסרת סטריאוטיפים.

קובץ מעשיות וסיפורים מהם ידועים ביותר כגון: הנסיך המאושר, הזמיר והשושנה, הענק וגנו הדייג ונשמתו ואחרים.

המחבר מעלה מצבים אנושיים ויחסים לזולת בדקות ובהבנה, מדגיש את יסוד השיוויון וההתחשבות בזולת, רעיון הפיכת הגיבור מרע לטוב ועוד. התרגום קריא ומעודכן.

אוסף שירי ערש מתקופות, מקומות ונושאים שונים. כל תקופה ומקום מדגישים מוטיבים אחרים בשירים, שירי ערש מהגולה, שירי העיירה שבהם געגועים לארץ-ישראל, לבן גדול וחכם בתורה, שירי ארץ-ישראל המתחדשת המלילים את הפועל והעובד, הכפר והקיבוץ, השומר בלילה ועוד.

ספר מהנה לילדים.

חומיבבה הוא נמר הנלכד ע"י אנשי שמורות הטבע לשם תצפיות. הם מתקינים לו מתקן מיוחד שבעזרתו הם יכולים לאתר את מיקומו בכל עת. חומיבבה מתגעגע לאהובתו הנמרה אשר נשארה במדבר והעדיפה את חיי הסכנה על תפנוקי המדבר הוא שובר את המתקן ובורח אל המדבר, אל אהובתו.

בספר שמות רבים של בעלי-חיים מוכרים ושאינם מוכרים ושמות צמחי מדבר רבים שאינם מוכרים. חלק גדול בספר תופסים תיאורי טבע. קשה להניח שמי שאינו בקי בחיי הטבע ייחנה מהמסופר בו. העלילה תופסת חלק קטן והתיאורים רבים.

כתר הדרקון, כתב: אורי אורלב, צייר: אבנר כץ, כתר 1984, 194 עמ'.

הנסיך המאושר, כתב: אוסקר וילד, תרגם: רפ" אל אלגד, צייר: צ'רלס מוזלי, הוצאת יבנה 1982, 174 עמ', מנוקד.

שיר לאלף עריסות, ער- כו: אסתר לנואל וגיל אלדמע, ציירה: אראלה, הקיבוץ המאוחד תשמ"ד, 141 עמ', מנוקד, בלווית תווים.

חומיבבה ומלך המצוקים, כתב ואייר: ברוך תור- רז, הקיבוץ המאוחד תשמ"ה, 44 עמ'.

מהמיתוס הקדום של אדם שגדל בין זאבים, יוצר קיפלינג את דמותו המופלאה של מוגלי, הילד שגדל בין חיות היער, הפיל, הדוב, הפנתר והרפתקאותיהם מסמרות השיער. בספר סיפורים נוספים מלאי קסם ואהבה לחיות ואנשים.

נער בן עשר בשם לי, כותב יומן ומכתבים למר הנשו היקר, הוא הסופר. ממכתביו מצטיירת משפחתו ההרוסה, הוריו גרושים, אביו עזב את הבית ואינו מבקרו, בבית-הספר הוא עומד בפני קשיים ובעיות. מכתביו אמינים וכתובים ברגישות ובהומור.

בספר נסיון להמחיש את הביטוי "צפור הנפש" כדי להסביר מהי נפש ותפקידה. צורתו החיצונית של הספר מיועדת לגיל נמוך ותוכנו מופשט, יש סכנה שהילד בגיל צעיר לא יפנים את המסר. העיצוב הגראפי מיוחד ומעניין.

לכיתות הגבוהות

סיפורה של בת קיבוץ היוצאת לעיירת פיתוח כדי להכין עבודת-גמר לבית-הספר. כל הקורה לה שם, פגישתה עם בני-המקום על הטוב והרע שבהם, מועלה בידי הסופרת. האירועים צפויים, והדמויות שבלוניות, הקורא ימצא בודאי ענין בעלילה.

הספר כתוב כיומן אותו כותב איתמר תלמיד כתיב ז'. הוא יתום מלחמת ששת-הימים. אמו עומדת להינשא לדודו, דבר הגורם לו משבר נפשי. נושא הספר חשוב והבעיות העולות בו אמיתיות. הוא כתוב בצורה מבוגרת מחד, ובצורה ילדותית מאידך.

בספר מבחר אגדות בתרגומו הקריא והשוטף של אהרן אמיר. מבחר האגדות כולל אגדות ידועות כגון — מוכרת הגפרורים הקטנה, בגדי המלך החדשים, הזמיר וכו'. ואחרות נפוצות פחות — מלכת השלג, רועה החזירים ועוד. מהאגדות יהנו קוראים צעירים ומבוגרים.

ספר הגיזנבל, כתב: רודיארד קיפלינג, תרגום: אוריאל אופק, צייר: ג. ל. קיפלינג, כתר 1984, עמ' 300.

מר הנשו היקר, כתבה: בורלי קלייר, תרגמה: שולי נוסבאום, צייר: פול. א. זלינסקי, עם עובד 1984, עמ' 104, מנוקד.

צפור הנפש, כתבה: מיכל סנונית, ציירה: נעמה גולומב, מסדה 1984, עמ' 40, מנוקד.

ידידים מעבר לכפר, כתב: בה: עמי גדליה, דביר 1984, עמ' 160.

איתמר, כתבה: גאולה קדם, צייר: אריה מוסקוביץ, יסוד 1984, עמ' 112.

אגדות אנדרסן, כתב: הנס כריסטיאן אנדרסן, תרגם: אהרן אמיר, תחריטים מקוריים: קרל לר-סון ואיזידור תורנבלום, מסדה 1985, עמ' 179, מנוקד.

נאדיה בת כפר במשולש רוצה להיות רופאה. כדי להגדיל סיכוייה להתקבל לאוניברסיטה היא עוברת ללמוד בפני-מיה יהודית. מתוארת מערכת היחסים שלה עם התלמידים בה: ערביה בין יהודים, בת למשפחה יציבה בין נערים ונערות ממשפחות הרוסות, קשוי לימוד של תלמידה שהצטיינה בבית-ספרה הלומדת עתה בשפה זרה, נערה ממשפחה מסורתית היוצאת מחוץ לבית. על כל הקשויים ניתן להתגבר אבל הבעיה הלאומית חוזרת ועולה וממקשת כל ניסיון הספר נקרא בעניין, יש ניסיון לתת תיאור אנושי החורג מסטריאוטיפיות.

סיפור של נערה מתבגרת המטפלת באחיה החורג. על רקע הקיץ והברבורים נרקמת מסכת יחסים עדינה בין האחות לאחיה. הסופרת מתארת ברגישות ובעדינות את הנעשה במשפחה. הלבטים, האהבה, הדאגה, והכל באיפוק ובכושר תיאורי רב.

ספר נוסף של דבורה עומר המבוסס על פרשיות מתולדות הישוב. זהו סיפור חייו של זוריק לב וסיפור של תקופה בחיי הארץ עם הדגשה מיוחדת על חיי הכפר, וחיל האויר. זוריק, בן כפר ביל"ו, אוהב אדמה, חקלאי, מצטרף למשפחת הטייסים ונופל במלחמת יום הכיפורים. גם הוא, כגיבורים אחרים של הסופרת, עושה למעלה מן המוטל עליו וזהו חלק מהמייחד אותו.

סיפורו של נער ממשפחת אנוסים אשר ברח מפורטוגל לספרד מאימת האינקוויזיציה. אך גם בסיביליה סוגר עליהם המצור. מתואר הווי חיי משפחת אנוסים במוחשות רבה ובפרטים, כיצד אפשר לשמור על היהדות בסתר. בחיי היוס-יום מסר פר על תפקידם של המשרתים, הבולשים מטעם האינקוויזיציה בעורכס תצפיות בחגים היהודיים והנוצריים; על קשרי אהבה העלולים להוביל לנישואין לא רצויים. מובא תיאור משכנע של הפחד בחיי היוס-יום, פן מישהו יגלה את הזהות האמיתית. ראוי לציון שיתוף הילדים בסוד השמור ביותר — סוד היהדות.

נאדיה, (סיפור של תל-מידה ערביה), כתבה: גלילה רון-פדר, ציירה: גילי אבידור, מלוא תש"מ"ה, 158 עמ'.

הקיץ של הברבורים, כתבה: בטסי באיירס, תרגמה: דורית גינת, ציירה: טד קוקוניס, הקיבוץ המאוחד, 1984, 122 עמ'.

פתאים באמצע החיים, כתבה: דבורה עומר, הוצאת שרברק, 1984, 237 עמ'.

הנער מסיביליה, כתבה: דורית אורגד, ציירה: אבי קץ, הוצאת מרכז זלמן שזר, 1984, 151 עמ'.